USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízdila a soudců JUDr. Brigity Chrastilové, JUDr. Milady Tomkové, JUDr. Ludmily Valentové a Mgr. et Bc. et Ing. Radovana Havelce v právní věci **žalobkyně: M. Y.,** zastoupena Mgr. Bohdanou Novákovou, advokátkou, se sídlem Pod Terebkou 12, Praha 4, proti **žalovanému: Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 20. 12. 2006, č. j. 62 Az 43/2006 - 18,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalovaný rozhodnutím ze dne 26. 7. 2006, č. j. OAM - 827/VL - 07 - 04 - 2006, zamítl žalobkyninu (dále jen „stěžovatelka“) žádost o azyl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). V odůvodnění svého rozhodnutí zejména uvedl, že stěžovatelka v průběhu správního řízení neuvedla žádnou okolnost, která by dosvědčovala pronásledování její osoby ve vlasti podle § 12 zákona o azylu. Neměla potíže kvůli své rase, národnosti, náboženství, příslušnosti k určité sociální skupině s danými soukromými osobami, ale příčinou jejich hrubého jednání vůči ní bylo, že chtěli získat informace o místě pobytu stěžovatelčina manžela. Dále nebylo prokázáno, že by se státní orgány jako celek v Ghaně na jejích potížích s nějakými muži podílely, tolerovaly je či nebyly schopny poskytnout přiměřenou ochranu, a to právě pro některý z taxativně uvedených důvodů zákona o azylu. Stěžovatelka sice šla na policii a tam jí nepomohli, ale příčinou takového chování policistů byla jimi požadovaná finanční částka, po jejímž zaplacení pomoc slíbili poskytnout. Toto jejich jednání nesouviselo s důvody dle § 12 zákona o azylu, protože to je i dle stěžovatelčina sdělení v její zemi zvykem. Na jiné státní orgány se ona sama s žádostí o pomoc již neobrátila, protože pomoc neočekávala a neměla peníze. Žalovaný rovněž podotkl, že stěžovatelka ani v průběhu správního řízení neuvedla nic bližšího o problémech svého manžela s ministrem, dokonce ani neví, o jakého ministra se jedná. Dále poukázal na skutečnost, že stěžovatelka o azyl požádala až na radu nějakého vrátného v hotelu, nikoli bezprostředně po příjezdu do České republiky.

Proti tomuto rozhodnutí podala stěžovatelka žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě sepsanou v českém jazyce, v níž zejména namítala nedostatečné zjištění skutečného stavu věci žalovaným a jeho pochybení v kvalifikačním procesu, neboť nesprávně užil § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu. Stěžovatelka se domnívá, že splňuje podmínky § 12 téhož zákona, popřípadě minimálně § 91 téhož zákona. Žalovaný se ani nepokoušel zjistit, zda novináři v Ghaně mohou mít potíže s ministry, pokud o nich kriticky hovoří v médiích. Nezjišťoval tedy, zda je v zemi zaručena svoboda slova, přičemž pokud by tomu tak nebylo, bylo by možné případné uvěznění považovat za pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Stěžovatelka opravdu nezná jméno ministra, kterého její manžel kritizoval, zná však jméno rádia, v němž pracoval (R. S.). Tyto skutečnosti však žalovaný vůbec nezkoumal. Odmítnutí pomoci ze strany policistů nemuselo být důsledkem neposkytnutí očekávaného úplatku, ale též obavou, že pokud by stěžovatelce pomohli, mohli by mít sami potíže. Stěžovatelka se dále domnívá, že se žalovaný měl zabývat též otázkou, zda na ni není nutno vztáhnout překážku vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Přestože mu to § 28 zákona o azylu neukládá, vyplývá tato jeho povinnost z článku 33 Úmluvy o právním postavení uprchlíků.

Krajský soud v Ostravě rozsudkem blíže označeným v záhlaví stěžovatelčinu žalobu zamítl a žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění svého rozhodnutí zejména konstatoval: V řízení bylo prokázáno, že žalobkyně neopustila Ghanu z důvodu pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, politického přesvědčení nebo příslušnosti k určité sociální skupině. Její potíže se soukromými osobami byly z důvodu získání informací o místě pobytu jejího manžela. Nebylo prokázáno, že státní orgány jako celek se na jejích potížích podílely, tolerovaly je a nebyly schopny poskytnout ochranu z důvodů, jež zákon o azylu vyžaduje. Finanční úhrada vyžadovaná od policie nesouvisí s důvody uvedenými v § 12 citovaného zákona. Pomoc od jiných státních orgánů stěžovatelka nepožadovala. Rovněž nevěděla nic bližšího o problémech svého manžela a ani hned po příjezdu do České republiky nepožádala o azyl. Na základě provedených důkazů krajský soud dospěl k závěru, že žalovaný měl dostatečné podklady pro posouzení důvodnosti či nedůvodnosti žádosti o azyl a nepochybil, jestliže stěžovatelčinu žádost zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu. Nátlak na stěžovatelku činily neznámé osoby, aby zjistily místo pobytu jejího manžela, který utekl z vězení. Nebylo prokázáno, že tento nátlak byl činěn státními orgány či s jejich souhlasem. Pouze z požadavku policie o poskytnutí finančních prostředků a příslibu, že teprve poté bude vedeno vyšetřování, nelze dovodit neposkytnutí ochrany státní mocí, když navíc takový postup je dle stěžovatelky v zemi obvyklý. Ona sama se jiné ochrany nedomáhala. Pokud jde o námitku neposouzení překážek vycestování, k ní soud konstatoval, že tento výrok považuje v dané souvislosti za nadbytečný, neboť jej žalovaný uvádí jen v rozhodnutí o neudělení nebo odnětí azylu, tedy nikoliv v rozhodnutí, jímž se žádost zamítá jako zjevně nedůvodná.

Proti tomuto rozsudku podala stěžovatelka kasační stížnost, a to z důvodů uvedených § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), tedy pro nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení a z důvodu jiné vady řízení před soudem, která měla za následek nezákonnost rozhodnutí ve věci samé. Nezákonnost rozhodnutí soudu spatřuje stěžovatelka zejména v následujících skutečnostech: Sama podrobně popsala své problémy v Ghaně kvůli obavě o další život z důvodu kritiky vlády ze strany jejího manžela – novináře. Byla policií bita, aby prozradila místo pobytu manžela a obrátila se také na policii. Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod z roku 1950 (Evropská úmluva) ukládá České republice povinnost respektovat soukromý a rodinný život každého, tedy i cizince (čl. 8 Úmluvy). Závazky

z úmluvy mají extrateritoriální působnost a smluvní stát má povinnost nevrátit cizince na území státu, ve kterém mu hrozí nelidské zacházení, přičemž je s ohledem na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva nerozhodné, zda původcem takového jednání je stát, nestátní subjekt či nemoc. Pojem soukromého života chráněného čl. 8 Úmluvy je také právo na ochranu fyzické a morální integrity každého. Stěžovatelčinu vycestování do Ghany brání hrozba narušení její fyzické a morální integrity z důvodu kritiky vlády ze strany jejího manžela. Z tohoto důvodu považuje za nepochopitelné, jak mohl žalovaný její žádost neposuzovat meritorně, přestože je opřena o zcela relevantní azylový důvod. Stěžovatelka trvá na tom, že jí uváděné skutečnosti spadají do výčtu azylově relevantních důvodů podle § 12 zákona o azylu či čl. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků. Postup žalovaného byl v rozporu s mezinárodněprávními závazky České republiky. Žádost o azyl motivovaná obavou o další život v důsledku naprosté nemožnosti slušně se uživit nemůže být považována za zjevně nedůvodnou, proto stěžovatelka brojí proti zamítnutí její žádosti jako zjevně nedůvodné. Jinou vadu řízení před soudem pak spatřuje ve skutečnosti, že celé řízení před soudem bylo vedeno v jazyce, kterému stěžovatelka nerozumí dobře. V této souvislosti odkázala na rozhodnutí Ústavního soudu České republiky č. 186/95. Krajský soud s ní komunikoval výhradně v českém jazyce, tedy jazyce, kterému nerozumí, a proto nemohla kvalifikovaně a odpovědně uplatňovat svá procesní práva, konkrétně neměla příležitost vysvětlit a dokázat soudu vážnost svých obav. Její postavení před soudem tak bylo nerovné a došlo k porušení čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Závěrem stěžovatelka uvedla deset důvodů, pro něž považuje svou kasační stížnost za přijatelnou, a navrhla, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti popírá její oprávněnost, neboť podle jeho názoru jak jeho rozhodnutí tak i rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Plně odkazuje na správní spis, zejména na vlastní výpovědi a podání stěžovatelky učiněná ve správním řízení. Navrhuje proto zamítnutí kasační stížnosti jako nedůvodné.

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (§ 106 odst. 2 s. ř. s), a je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatelka byla účastnicí řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), stěžovatelka je zastoupena advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Stěžovatelka namítá kasační důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s., a kasační stížnost je proto přípustná.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem, jehož výklad provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39 (srov. www.nssoud.cz). O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech:

1) Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu*.

2) Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně*. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.

4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele*.

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud:

a) Krajský soud ve svém rozhodnutí *nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu* a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu.

b) Krajský soud *v jednotlivém případě hrubě pochybil* při výkladu hmotného či procesního práva.

Z obsahu správního spisu soud především zjistil, že stěžovatelka podala žádost o azyl dne 19. 7. 2006 a v ní za důvod jejího podání označila problémy svého manžela, který je investigativním žurnalistou. Byl zatčen a uvězněn kvůli tomu, že v tisku napadl jednoho ministra. Podařilo se mu však uprchnout. Sama stěžovatelka však neví, kde se nyní nachází. Několikrát ji navštívili neznámí lidé a vymáhali na ní informaci o místě manželova pobytu. Dokonce ji i bili. Dále v žádosti mj. uvedla, že jazykem, v němž je schopna se dorozumět, je jazyk anglický. V tomto jazyce sepsala i své písemné prohlášení o důvodech, v němž zopakovala výše uvedené skutečnosti. Dne 25. 7. 2006 byl se stěžovatelkou proveden pohovor, v němž mj. uvedla, že do České republiky přiletěla legálně s českým vízem, které jí pomohl zařídit její bratr. Chtěla utéct od problémů a dala na radu svého bratra. O možnosti požádat o azyl se dozvěděla od ubytovatele v hostelu v P. Ke svým potížím nad rámec výše uvedeného uvedla, že její manžel byl zatčen 20. 3. 2006 a později z vězení utekl, za ní samotnou pak chodili dva nebo tři neznámí muži a snažili se zjistit, kde manžel pobývá. Ona sama je nezná, neví, kdo to byl. Mohli to být muži vyslaní ministrem, kterého její manžel kritizoval. Důvodem, proč ministr manžela hledal, mohly být i dlouhodobé spory mezi jejich kmeny, neboť oba pocházejí ze severní části Ghany. Neznámí muži stěžovatelku poprvé navštívili v dubnu 2006 a naposledy na konci června téhož roku. Vyptávali se a chovali se násilnicky, stěžovatelku i bili. Spolu s bratrem se stěžovatelka obrátila na policii, která tomu však nevěnovala pozornost, a to asi proto, že to bylo spojeno s tím ministrem. Na nadřízené policejní orgány či jiné státní orgány se neobrátila, protože neměla peníze. Policisté po ní peníze požadovali a slíbili, že pokud je poskytne, pak jí pomohou. Tak je to v Ghaně zavedeno. Jiné potíže stěžovatelka ve vlasti neměla. Bližší informace o ministrovi nezná, její manžel měl proti němu nějakou relaci v rádiu. Do vlasti by se mohla vrátit v případě, pokud by se dozvěděla, že potíže jejího manžela jsou vyřízeny.

Nejvyšší správní soud se rozsudkem krajského soudu zabýval v rozsahu a z důvodů stěžovatelkou uplatněných v kasační stížnosti (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.), přičemž v něm neshledal vady, jimiž by se musel zabývat i bez návrhu.

Předně se Nejvyšší správní soud zabýval stěžovatelčinou námitkou podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., tedy otázkou, zda řízení před krajským soudem bylo vedeno v jazyce jí srozumitelném či ne. V souladu se stěžovatelkou namítaným rozhodnutím Ústavního soudu i judikaturou zdejšího soudu ovšem konstatuje, že tato námitka důvodnou není. Jestliže totiž stěžovatelka podala žalobu ke krajskému soudu v českém jazyce a neuvedla v ní své přání, aby s ní soud komunikoval v jiném jazyce než českém, nevyplynula z ní potřeba tlumočníka v tuto chvíli ustanovit. Poté, co soud obdržel od žalovaného jeho vyjádření k žalobě a správní spis, z něhož potřeba ustanovit tlumočníka vyplynula, zaslal stěžovatelce poučení o možnosti rozhodnutí věci bez nařízení jednání, nevysloví-li s tímto postupem nesouhlas, již v jazyce anglickém, tj. v jazyce, v němž bylo na její žádost vedeno řízení před žalovaným (viz č. l. 15 soudního spisu). Stěžovatelka svůj nesouhlas s rozhodnutím věci bez nařízení jednání nevyslovila (žalovaný s takovým postupem soudu výslovně souhlasil), a proto soud rozhodl bez jednání. Řízení před krajským soudem proto netrpí vadou, která by mohla mít za následek nezákonnost rozhodnutí ve věci samé.

Pokud jde o námitku nesprávného právního posouzení směřující proti aplikaci § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu žalovaným, Nejvyšší správní soud neshledává v této kasační námitce relevantní důvody svědčící pro její přijatelnost. Podle tohoto ustanovení se žádost o azyl zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, tedy z azylově relevantních důvodů. V této souvislosti zdejší soud odkazuje na vlastní jednotnou judikaturu, kde je konstatováno, že „Správní orgán má povinnost zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu podle § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, jen tehdy, jestliže žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že existují důvody v tomto ustanovení uvedené. V opačném případě žádost jako zjevně nedůvodnou podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) téhož zákona zamítne“ (viz rozsudek NSS ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003 - 59). Dále lze odkázat např. na rozsudek ze dne 27. 8. 2003, č. j. 4 Azs 7/2003 - 60, dostupný na www.nssoud.cz, kde je konstatováno, že „neuvádí-li žadatel o azyl skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., jde o žádost zjevně nedůvodnou, kterou lze zamítnout podle § 16 zákona o azylu při dodržení lhůty uvedené v § 16 odst. 2 tohoto zákona.“

Nejvyšší správní soud dále poukazuje na to, že žalovaný v případě, že zjistil naplnění skutkových okolností, jež opravňují k zamítnutí žádosti pro zjevnou nedůvodnost, neměl a nemohl jakkoliv zvažovat možnou existenci azylově relevantních důvodů ve smyslu ustanovení § 12, § 13 či § 14 zákona o azylu a ani možné vztažení překážky vycestování dle § 91 téhož zákona. K tomu budiž jmenována rovněž již ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu, zejména rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, č. j. 1 Azs 8/2003 - 90 (www.nssoud.cz).

Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené dospěl k závěru, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na námitky podané v kasační stížnosti a krajský soud se prima facie v napadeném rozsudku neodchyluje od výkladu předmětných ustanovení podaného v citovaných rozhodnutích. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádný jiný z výše vymezených důvodů pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky, shledal ji proto ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

O nákladech řízení rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, jestliže byl návrh odmítnut.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** přípustné opravné prostředky.

V Brně dne 17. prosince 2007

JUDr. Bohuslav Hnízdil
předseda senátu